

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak: 18/19

Møtedato: 28.05.2019

Dato: 16.05.2019

Arkivsaksnr: 2019/1422-

ANNHFE

Justering av økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

Bakgrunn

Dagens økonomimodell

Budsjettfordelingsmodellen ved Det humanistiske fakultet står sentralt i fakultetsstyrets økonomiske ressursdisponering og henger sammen med gjeldende økonomimodell for fakultetet.

Det humanistiske fakultet har en økonomimodell som har en lav grad av delegering av budsjett disponeringsmyndighet til institutt og sentre¹. Det vil si at den største delen av budsjetttrammen, som gjelder faste, langsiktige forpliktelser, så som fastlønn og husleie, besluttet på fakultetsnivå, mens mindre forpliktelser, for eksempel knyttet til driftskostnader og kortsiktige vikariater, avgjøres på institutt- eller senternivå.

I den praktiske økonomioppfølgingen har skillet mellom «fakultetsansvar» og «instituttansvar» i svært mange år vært basert på artskonti. Artskonti beskriver kostnadstyper i regnskapet og består av en firesifret kode med tekst². Lønnskostnader for timelønn og andre stillinger av mindre permanent karakter, har vært definert som «instituttansvar», mens lønnskostnader for faste stillinger og sosiale kostnader for alle stillinger (også dem med «instituttansvar») har vært definert som «fakultetsansvar». Skillet mellom ansvar på fakultetsnivå og instituttnivå har vært ønsket, men som en konsekvens av denne inndelingen, har det oppstått en rekke utfordringer i den praktiske økonomioppfølgingen. Vi ønsker derfor å gå bort fra å bruke artskonti til å skille mellom fakultets- og instituttansvar.

Nye stedkoder for å skille budsjettansvar for fakultet og institutt

Forslaget er å endre økonomimodell slik at kostnader og inntekter med henholdsvis fakultets- og instituttansvar, skilles ved bruk av stedkoder, heller enn artskonti. Dette er å anse som en teknisk justering av gjeldende økonomimodell. Ved å opprette nye stedkoder for fakultetsansvar knyttet til hvert institutt, vil vi kunne opprettholde gjeldende økonomimodell der fastlønn og husleie ikke er delegert til instituttnivå. I praksis vil det si at det opprettes 6 nye stedkoder med fakultetsansvar.

---

¹ Fakultetene ved UiB er ulike med hensyn på økonomimodell. De to hovedretningene er enten lav eller høy grad av delegert budsjettmyndighet. Enkelte andre fakulteter har høy grad av delegert budsjettmyndighet. Da foretar instituttene selv beslutninger knyttet til faste stillinger og andre store forpliktelser og får disponere større budsjetttrammer, f.eks. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet.

² Se [universitetets kontoplan](#) for detaljer.

Institutt for fremmedspråk har i dag stedkode «112000 Institutt for fremmedspråk». I forslaget foreslår vi at det opprettes en ekstra stedkode «112099 Institutt for fremmedspråk – fakultet» der kostnader knyttet til fastlønn, og eventuelt på sikt, husleie og kanskje andre instituttspesifikke budsjettposter med fakultetsansvar regnskapsføres. En fullstendig liste over alle (fremtidige) stedkoder ved fakultetet viser i vedlegg 1.

Hvorfor endre økonomimodell nå?

Pågående planer og prosjekter for standardisering og digitalisering, både ved UiB og nasjonalt, gjør at vi bør endre økonomimodell nå. I tillegg vil endringen lette økonomioppfølging på instituttnivå.

På UiB-nivå holder Økonomiavdelingen på å utvikle nye, effektive økonomirapporter gjennom rapporteringssystemet som ble innført for et par år siden. Prosjektet har som mål å standardisere, forenkle og forbedre økonomiinformasjon ved UiB. Dagens ulike økonomimodeller ved fakultetene gjør det umulig å lage rapporter som kan fungere for alle.

I forbindelse med BOTT-samarbeidet, der de fire store universitetene skal etablere felles økonomisystem, er det nødvendig med en samordning av økonomimodeller og rutiner ved alle fire universitetene. UiB skal ta det nye systemet i bruk fra og med 1.1.2021. Vi vet at det ikke vil være mulig å fortsette med dagens skille på artskonti i det nye systemet. Vi har dermed vel ett år på å tilpasse oss til det nye økonomisystemet kommer i bruk. Det er foreløpig for tidlig å si om det på grunn av BOTT-samarbeidet også vil komme andre krav til justering av økonomimodellen.

Endringen vil i tillegg bøte på en del av frustrasjonene på instituttnivå knyttet til dagens økonomioppfølging. Med stedkode som skille for fakultets- og instituttansvar vil sosiale kostnader knyttet til stillinger med instituttansvar vise fortløpende. I dag er disse sosiale kostnadene ikke synlige i instituttens regnskaper, men må beregnes ved årets slutt. Økonomirapporter vil kunne brukes fullt ut, uten omarbeidinger, og instituttledelsen vil lettere kunne følge med på enhetens økonomiske status. Man vil fortsatt kunne se total ressursbruk per institutt eller senter, sannsynligvis enda bedre enn i dag. Forhåpentligvis vil det også medføre at finansiering og budsjettansvar kommer tydeligere fram i forbindelse med ansettelsessaker som skal vedtas av fakultetsstyret.

For å få full effekt av endringen bør den ha tilbakevirkende kraft for budsjett og tilhørende kostnader til 1.1.2019. Flere detaljer knyttet til forslaget viser i arbeids- og styringsgruppens notater. Se vedlegg.

Forslaget til justering av økonomimodell er konservativt. Det vil si at der det er alternative løsninger, har arbeids- og styringsgruppen foreslått det som ligger nærmest dagens praksis. Dersom fakultetsstyret ser behov for større prinsipielle endringer i økonomimodellen, bør det i så fall skje forbindelse med budsjettprosessen i høst, for eksempel gjennom en revisjon av budsjettfordelingsmodellen.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret vedtar endring i økonomimodell for Det humanistiske fakultet med tilbakevirkende kraft til 1.1.2019, i tråd med styrings- og arbeidsgruppens anbefalinger.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen

fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Liste over stedkoder
- 2 Rapport fra styringsgruppen
- 3 Rapport fra arbeidsgruppen
- 4 Prosjektbeskrivelse og oppnevning av arbeids- og styringsgruppe

Liste over stedkoder

Fakultet	Ansvarssted	Stedkode
11 HF	1100 Det humanistiske fakultet	110000 Det humanistiske fakultet
11 HF	1100 Det humanistiske fakultet	110001 humanistiske fak. fellesfunk
11 HF	1101 HF-Fak.Sekr.	110100 HF-Fak.Sekr.
11 HF	1101 HF-Fak.Sekr.	110110 Det humanistiske fakultet, sekretariatet
11 HF	1120 Institutt for fremmedspråk	112000 Institutt for fremmedspråk
11 HF	1120 Institutt for fremmedspråk	112099 Institutt for fremmedspråk - fakultet
11 HF	1121 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier	112100 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
11 HF	1121 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier	112199 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier - fakultet
11 HF	1122 Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit.	112200 Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit.
11 HF	1122 Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit.	112299 Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit. - fakultet
11 HF	1162 Institutt for filosofi og førstesemesterstudier	116200 Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
11 HF	1162 Institutt for filosofi og førstesemesterstudier	116299 Institutt for filosofi og førstesemesterstudier - fakultet
11 HF	1174 Senter for kvinne-og kjønnsforsk.	117400 Senter for kvinne-og kjønnsforsk.
11 HF	1174 Senter for kvinne-og kjønnsforsk.	117499 Senter for kvinne-og kjønnsforsk. - fakultet
11 HF	1175 Senter for vitenskapsteori	117500 Senter for vitenskapsteori
11 HF	1175 Senter for vitenskapsteori	117599 Senter for vitenskapsteori - fakultet

Nye stedkoder uthevet

Det humanistiske fakultet
v/ Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Referanse

2019/1422-ANNHFE

Dato

30.04.2019

Økonomimodell ved Det humanistiske fakultet - Rapport fra styringsgruppen

Herved oversendes styringsgruppens anbefalinger når det gjelder endringer i økonomimodellen ved Det humanistiske fakultet. Vi støtter forslagene i arbeidsgruppens rapport og foreslår at saken legges fram for fakultetsstyret. Vi foreslår at en endring innføres før 1. juli i år, men med tilbakevirkende kraft til 1. januar.

Vennlig hilsen

Annhild Fetveit
Seksjonssjef og leder for styringsgruppen

Vedlegg

- 1 Rapport fra styringsgruppen: Anbefalte endringer i økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

---

Anbefalte endringer i økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

---

Bakgrunn og prosess

I januar 2019 ble det opprettet en arbeidsgruppe som skulle lage et konkret forslag til endring av økonomimodell slik at kostnader og inntekter med henholdsvis fakultets- og instituttansvar, skilles ved bruk av stedkoder, heller enn lønnsarter. I tråd med oppnevningensbrevet har styringsgruppen fulgt opp arbeidsgruppen og vurdert deres rapport.

Vi legger med dette fram vår anbefaling til justert økonomimodell ved Det humanistiske fakultet. Styringsgruppen har hatt tre møter, der arbeidsgruppens løpende arbeid og behov for avklaringer har blitt behandlet, i tillegg til den ferdige rapporten. Det har også vært fokus på hvordan den praktiske gjennomføringen av en ny ordning vil kunne iverksettes.

Styringsgruppens anbefaling

Styringsgruppen anbefaler å innføre nye stedkoder som skiller tydelig mellom instituttansvar og fakultetsansvar. Tiden er moden for å gjøre justeringer i fakultetets økonomimodell, og de viktigste argumentene for dette er at:

1. budsjettfordeling og økonomirapportering vil henge bedre sammen
2. økonomioppfølgingen på instituttnivå vil bli bedre
3. nye standardiseringskrav vil fjerne bruk av lønnsarter til å definere ansvar

Hvert av disse argumentene utdypes under:

1. Budsjettfordeling og økonomirapportering vil henge bedre sammen.

Budsjettfordelingsmodellen ved Det humanistiske fakultet står sentralt i fakultetsstyrets økonomiske ressursdisponering. I budsjettfordelingsmodellen er faste lønnskostnader det viktigste beslutningspunktet, punkt A, der budsjettmyndighet ligger på fakultetsnivå og bemanningsplanen ligger til grunn for beslutningene. Husleie, punkt B, er også en kostnad på fakultetsnivå. Punkt C er særskilte tildelinger, som enten ligger på fakultetsnivå eller tildeles til instituttene. Instituttens driftsmidler, punkt D, disponeres på instituttnivå, til løpende utgifter, både som lønn og andre driftskostnader. Ved innføring av nye stedkoder vil det bli samsvar mellom budsjettfordelingsmodell og økonomimodell.

2. Økonomioppfølgingen på instituttnivå vil bli bedre.

I den praktiske økonomioppfølgingen har skillet mellom fakultetsansvar og instituttansvar vært basert på at ulike lønnsarter har vært definert som «fakultetsansvar» og «instituttsansvar»¹. Lønnskostnader for faste stillinger og sosiale kostnader for alle stillinger har vært definert som «fakultetsansvar» og lønnskostnader for timelønn og andre stillinger av mindre permanent karakter, har vært definert som «instituttsansvar». Dersom instituttet har brukt mer på lønn enn det de har blitt tildelt, har det medført høyere sosiale kostnader på fakultetet. Dette har gitt en rekke

---

¹ En fullstendig liste over lønnsarter finnes i [universitetets kontoplan](#).

Noen eksempler på lønnsarter med «fakultetsansvar»: Fastlønn vitenskapelige, fastlønn teknisk/adm., lønn faste bistillinger, lønn midlertidig vitenskapelige, lønn rekrutteringsstillinger, påløpte feriepengar, arbeidsgiveravgift, pensjon, refusjon av sykepengar.

Noen eksempler på lønnsarter med «instituttsansvar»: Ekstra timer fast deltidsansatte, lønn ekstrahjelp, lønn midlertidige bistillinger, lønn lærlinger, lønn gjesteforsker, lønn sensur, undervisningshonorar, godtgjørelser med feriepengar.

utfordringer i den praktiske økonomioppfølgingen, blant annet fordi man hele tiden må beregne hva enhetene har å rutte med dersom de bruker mer på lønnskostnader enn det fakultetet har satt av til sosiale kostnader i budsjettet. Dersom feil art har blitt brukt, har det medført mye korreksjonsarbeid. I den foreslåtte ordningen vil rapporteringsrutiner og økonomioppfølgingen på instituttnivå bli forenklet fordi alle tildelinger vil være totalbeløp, inkludert eventuelle sosiale kostnader. Dermed vil man hele tiden kunne følge med på det reelle forbruket på den stedkoden det gjelder.

Det er en kjent risiko at etablering av flere stedkoder vil kunne øke muligheter for feil. Tydelig fokus på finansiering og budsjettansvar forblir viktig i alle ansettelsessaker. Styringsgruppen mener at sjansene for feil bruk av stedkode er mindre enn den har vært for feil bruk av lønnsart i dagens ordning.

3. Nye standardiseringskrav vil fjerne bruk av lønnsarter til å definere ansvar. Det feier en standardiserings- og digitaliseringsvind gjennom sektoren. Særlig to forhold innvirker på behovet for en endring av økonomimodell ved vårt fakultet:

- a. Økonomiavdelingen har igangsatt et prosjekt som har som mål å standardisere, forenkle og forbedre økonomiinformasjon ved UiB. Det ble fort synlig at ulike prinsipper og økonomimodeller ved fakultetene ved UiB gjør det umulig å lage rapporter som kan fungere for alle enheter. Som det største fakultetet som ikke har delegert fastlønn til instituttene, er det viktig å (selv) vurdere alternative løsninger som gjør at vi også kan nyte godt av utviklingsarbeidet innenfor økonomirapportering.
- b. Endringer vil tvinge seg fram gjennom de store prosessene knyttet til nyanskaffelser og digitalisering som foregår i sektoren. Gjennom BOTT-samarbeidet skal universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø etablere felles økonomisystem og løsninger gjennom DFØ, Direktoratet for økonomistyring i staten. Det blir nødvendig med en samordning av økonomimodeller og rutiner ved alle de fire universitetene. UiB skal ta det nye systemet i bruk fra og med 1.1.2021. Lønnsarter vil ikke være en måte å delegere budsjettansvar på i den foreslåtte økonomimodellen for BOTT.

Veien videre

Arbeidsgruppens forslag er primært en teknisk justering av gjeldende økonomimodell. I sin rapport har arbeidsgruppen belyst valg som må tas, for eksempel knyttet til frikjøp. Styringsgruppen anbefaler en konservativ tolkning av de alternativene som kommer opp, på dette tidspunktet. Det vil si at vi anbefaler de alternativene som ligger nærmest dagens praksis. En grundigere vurdering av andre, og kanskje større endringer, kan eventuelt utarbeides i forbindelse med budsjettprosessen i høst, særlig gjennom en revisjon av budsjettfordelingsmodellen.

Fakultetsstyret har ansvar for å disponere fakultetets økonomiske ressurser og bør få forslaget om endring av økonomimodell til vurdering. Dersom det blir vedtatt å opprette nye stedkoder med fakultetsansvar, bør budsjetter, lønnskostnader justeres med tilbakevirkende kraft til 1.1.2019, slik at regnskapet for 2019 er i tråd med det nye prinsippet.

Ettersom forslaget om å innføre flere stedkoder primært vil ha konsekvenser på instituttnivå, vil en god forankring i ledergruppene på fakultetet også være viktig.

Susanne Ostendorf, Britt Kristin Holsen, Arve Sennesvik, Annhild Fetveit

Styringsgruppen for vurdering av økonomimodell ved HF v /Annhild Fetveit

Referanse

2019/1422-ANDDA

Dato

18.03.2019

Rapport fra arbeidsgruppen for vurdering av økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

Vedlagt ligger rapport fra arbeidsgruppen og navneliste som viser hvordan konteringen vil se ut dersom fakultetet følger arbeidsgruppens anbefaling om å innføre nye stedkoder for fakultetsspesifikke kostnader.

Vennlig hilsen

Anders Sæle Dahle
leder for arbeidsgruppen

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

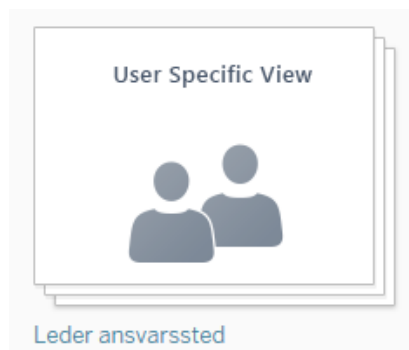
Besøksadresse
Harald Hårfagres gt 1
Bergen

Saksbehandler
Anders Sæle Dahle
55589374

---

*Rapport fra arbeidsgruppen for
endring av økonomimodell ved
Det humanistiske fakultet*

Bergen 18. mars 2019

Sammendrag

Det følger av Det humanistiske fakultet sin økonomimodell at fakultetet er kostnadsbærer for faste ansatte, mens instituttene er kostnadsbærere for vikarer og andre ansatte på kortsiktig lønn. Dette løses i dag ved at artskodene som brukes ved kontering avgjør om lønnen kostnadsføres fakultet eller institutt.

Det er ikke artskodenes intensjon at de skal ha betydning for hvor lønn kostnadsføres. At artskodene tillegges denne funksjonen medfører en rekke ulemper, blant annet ved at økonomisystemet genererer misvisende rapporter som må korrigeres manuelt. Denne bruken av artskoder gjør det vanskelig å få et oversiktlig bilde av økonomien ved Det humanistiske fakultet.

Arbeidsgruppen er bedt om å vurdere hvilke konsekvenser det vil ha dersom det i konteringen brukes stedkoder, istedenfor artskoder, til å avgjøre om lønnen kostnadsføres fakultet eller institutt. Arbeidsgruppen er av den oppfatning at den foreslåtte endringen vil være en forenkling av dagens økonomimodell, og at den vil gi Det humanistiske fakultet en mer oversiktlig økonomi. Blant annet vil økonomisystemet kunne generere flere korrekte rapporter, og artskodene vil kunne brukes til å beskrive hva lønnsmidlene brukes til, som er artskodenes egentlige intensjon.

Arbeidsgruppen har ikke funnet tungtveiende argumenter mot den foreslåtte endringen. Endringen sees dog primært på som «et skritt i riktig retning», og arbeidsgruppen mener at en mer omfattende revisjon av fakultetets økonomimodell kan være hensiktsmessig.

Arbeidsgruppen er av den oppfatning at Det humanistiske fakultet kan gjøre ytterligere forbedringer ved sin økonomimodell, som også vil kunne gjøre fakultetet bedre rustet til å tilpasse seg en mer standardisert økonomimodell som forventes å følge med BOTT-samarbeidet. En tilstrekkelig redegjørelse for, og konsekvensvurdering av, en mer omfattende endring av økonomimodellen vil kreve mer tid enn det arbeidsgruppen har hatt til rådighet.

Arbeidsgruppen anbefaler at den foreslåtte endringen om bruk av nye stedkoder gjennomføres.

Innhold

Sammendrag	2
Tolking av mandat.....	4
Del 1 - Nye stedkoder	5
Konsekvenser av foreslått endring	7
Fordeler:.....	7
Ulemper:.....	8
Del 2 – Gjennomføring av endringen.....	8
Annuum.....	8
Rekrutteringsstillinger	9
Grunnbevilgningsprosjekter	9
BOA	10
Frikjøp	10

Tolking av mandat

Arbeidsgruppens mandat har vært å vurdere forslaget om separate stedkoder for institutt- og fakultetsansvar, samt å skissere hvilke konsekvenser (fordeler og ulemper) forslaget vil innebære for ulike nivåer i organisasjonen (f.eks. økonomi, HR, institutt).

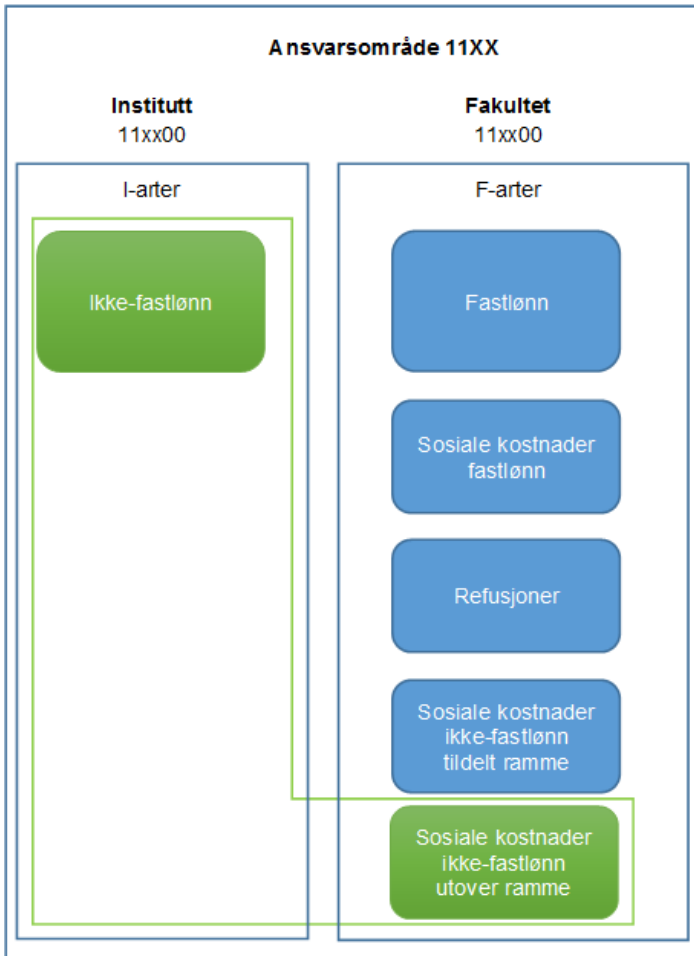
Arbeidsgruppen skulle også lage et detaljert forslag til økonomimodell/budsjett (fullstendig budsjettversjon), og vurdere hvordan stillinger på annuum, grunnbevilgningsprosjekter (7xxxxxx) og BOA skal konteres.

Det lå også inne i mandatet at arbeidsgruppen skulle se på alternative forslag til økonomimodell. Dette har arbeidsgruppen, etter enighet med styringsgruppen, ikke jobbet videre med. Blant annet på grunn av at mandatet fra styringsgruppen, og ledelsen, først og fremst dreier seg om en rent teknisk endring som ikke ville kreve vedtak i fakultetsstyret.

En mer omfattende endring av økonomimodell vil kreve at fakultetsstyret vedtar hvordan kostnads- og ansvarsfordelingen på fakultetet skal være.

Del 1 - Nye stedkoder

Økonomisystemet har gjort det mulig å skille institutt- og fakultetsansvar ved hjelp av I- og F-arter på lønn. Sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift, gruppelivsforsikring og pensjon), blir ført som F-arter.

Figur 1: Dagens situasjon med I- og F-arter

Figur 1 viser dagens situasjon når det gjelder føring av lønn på fakultetets annuum. De grønne boksene illustrerer instituttets ansvar. De blå boksene illustrerer fakultetets ansvar og tilsvarer punkt A i budsjettfordelingsmodellen (punkt A omtales i fakultetets årlige budsjettfordelings sak). Vi finner tre bokser med sosiale kostnader som alle er F-arter, men som det ikke er mulig å skille på en enkel måte i økonomisystemet. Instituttens sosiale kostnader på lønn som overstiger tildelt ramme i instituttbudsjettet, blir beregnet og belastet instituttene ved avslutning av hvert budsjettår. Denne måten å rigge økonomien på oppleves i det daglige som uholdbar. Det vanskeliggjør oversikt, kontroll, rapportering, økonomistyring og bidrar sannsynligvis til suboptimal ressursutnyttelse ved fakultetet.

I/K	Artsklasse	Årsbudsjett*	Budsjett	Regnskap	Avvik
Innt.	3 Inntekter	0	0	-288 371	288 371
Sum		0	0	-288 371	288 371
Kostn.	4 Varek.	273 410	273 410	518 480	-245 070
	5 Lønn	4 005 000	4 005 000	3 539 449	465 551
	6-7 Adk.	2 477 545	2 477 545	2 373 129	104 416
	8-9 Annet	-724 705	-724 705	-1 003 111	278 406
Sum		6 031 250	6 031 250	5 427 947	603 303
Sum total		6 031 250	6 031 250	5 139 576	891 674

Tabell 1: Eksempel på regnskapsoversikt fra 2018

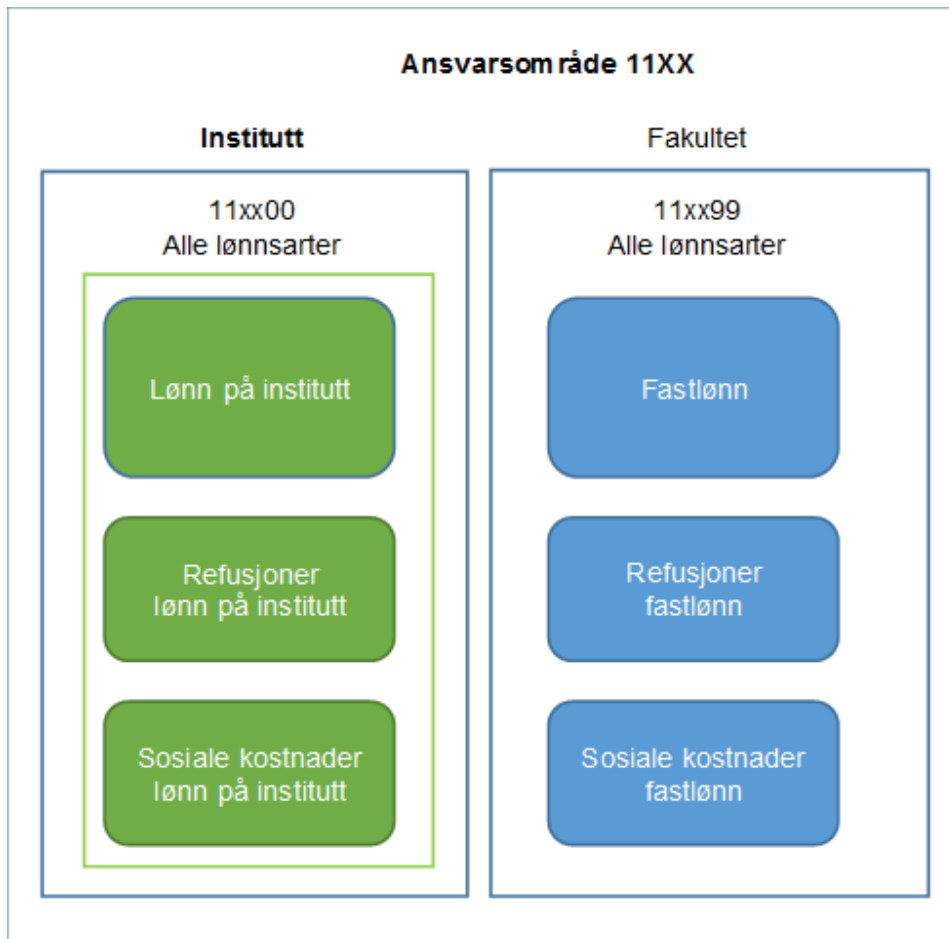
Tabell 1 viser et eksempel på et av instituttenes regnskap etter 2018. Her ser det ut som om det er 891 674 igjen i ubrukte midler. Tidligere måtte en som leser instituttregnskap ha følgende bakgrunnsinformasjon:

- Hvor mye av lønnen er gitt i instituttbudsjettet fra fakultetet, hvor mye av lønnen er det ikke sosiale kostnader på og hvor mye av resten skal dekke sosiale kostnader?
- Gitt at vi vet svarene på dette, hvor mye har vi da igjen på annuum?
- Tar vi det regnestykket i hodet eller skal vi be instituttøkonomen om en detaljert bilagsrapport så vi er sikker på at alt er med?

I/K	Artsklasse	Årsbudsjett*	Budsjett	Regnskap	Avvik
Innt.	3 Inntekter	0	0	-288 371	288 371
Sum		0	0	-288 371	288 371
Kostn.	4 Varek.	273 410	273 410	518 480	-245 070
	5 Lønn	4 005 000	4 005 000	4 148 080	-143 080
	6-7 Adk.	2 477 545	2 477 545	2 373 129	104 416
	8-9 Annet	-724 705	-724 705	-1 003 111	278 406
Sum		6 031 250	6 031 250	6 036 578	5 328
Sum total		6 031 250	6 031 250	5 748 207	283 043

Tabell 2: Eksempel på regnskapsoversikt med nye stedkoder

Tabell 2 viser et renere bilde av hvor mye som gjenstår på instituttet (i sum 283 043), og illustrerer informasjon som bør kunne tas ut på et budsjettansvarsområde. Tabellen viser de samme økonomiske realitetene som tabell 1, men her er alle lønnskostnader med, og vi trenger ingen bakgrunnsinformasjon eller kunnskap om diverse avsetninger, som vi før måtte ha for å kunne tolke institutttrapportene.

Figur 2: Ny situasjon med egne stedkoder for fakultetslønn

Dersom vi innfører nye stedkoder vil institutt og sentre få oversikt over sosiale kostnader og refusjoner på egen lønn. Som figur 2 viser vil vi unngå sammenblanding av kostnader som tilhører ulike nivå ved å skille på stedkode. Dette medfører at instituttene selv må budsjettere med sosiale kostnader. Det vil også medføre en liten endring i budsjettmodellens punkt A, der vi tidligere har satt av for sosiale kostnader på tildelt instituttlønn. Disse midlene må ikke lenger holdes igjen på fakultetsnivå, men kan gis til institutt og sentre. I tillegg vil eventuelle refusjoner på stillinger som går på instituttstedkoden også komme inn på samme sted.

Konsekvenser av foreslått endring

Fordeler:

Med dagens økonomimodell genererer rapportverktøyet Tableau flere feilaktige og mangelfulle rapporter. Den foreslåtte endringen vil medføre en betydelig forbedring av kvaliteten på rapportene som genereres. Dette vil gi en bedre oversikt av økonomien på både institutt og fakultet, og medføre mindre arbeid med manuell redigering av rapporter.

En økonomimodell med to stedkoder kan gi en klarere ansvarsfordeling der instituttet har budsjettdisponeringsmyndighet (BDM) for vikarmidler, drift, med mer og fakultet har BDM for fastlønn, husleie, mm.

Vikarmidler kan tildeles med sosiale kostnader. Fakultetet vil da slippe å sette av midler til et eventuelt overforbruk.

Periodiseringskostnader for lønn vil bli korrekt pr. stedkode.

Artskodene vil kunne bli brukt slik de er ment; til å beskrive hva lønnsmidlene brukes til. Bruken av artskoder vil bli mer intuitiv, noe som kan føre til færre feilføringer.

Alle instituttspesifikke kostnader kan i teorien legges ut på fakultetsstedkoden.

Ulemper:

Den største innvendingen arbeidsgruppen har mot den foreslåtte endringen er at den er mer å betrakte som et skritt i riktig retning, enn en endelig og fullgod løsning. Selv om endringen fjerner en rekke komplikasjoner vil flere komplikasjoner, som kunne vært fjernet med en mer omfattende endring i økonomimodellen, bestå.

To stedkoder kan gi større fare for feilføring og tvil ved kontering.

Instituttet vil få en større budsjetteringsjobb, da instituttene må legge inn sosiale kostnader i sine budsjetter.

Del 2 – Gjennomføring av endringen

Dersom det vedtas at fakultetet skal skille ut fastlønn på institutt og sentre til egne stedkoder er det viktig at vi har klart for oss hvordan endringen vil se ut i praksis.

Arbeidsgruppen er bedt om å lage en detaljert navneliste med konteringsopplysninger på alle ansatte ved Det humanistiske fakultet, og hvordan konteringen vil se ut dersom man innfører nye stedkoder.

I den vedlagte navnelisten er den nye konteringen ført etter følgende regler:

1. Konteringen skal følge budsjettansvaret
2. Kostnadsarten skal fortelle hva kostnaden består av

Slik vi ser det kan vi etter dagens budsjettmodell dele økonomien inn i fire prosjekttyper. Annuum, rekrutteringsstillinger, grunnbevilgningsprosjekt og bidrag- og oppdragsaktivitet.

Annuum

Budsjettansvar på annuum ligger både på fakultet- og instituttnivå, der fakultetet i hovedsak er ansvarlig for fastlønn, husleie og forpliktelser på fakultetsnivå, mens institutt og sentre er ansvarlige for egne kostnader som ikke er dekket på fakultetsnivå.

Husleie ligger i dag på fakultetets felles stedkode 110001. Det er følgelig ingen tvil om hvor ansvaret for husleien ligger. Med nye stedkoder for fakultetsansvar på instituttnivå kan man flytte instituttspesifikke kostnader, som husleie, ut på rett stedkode, og dermed få en bedre oversikt over enhetenes totale ressursbehov. Arbeidsgruppen ønsker i første omgang å få et klarere skille mellom budsjettansvar på ulike nivå, og da er det lønn vi må fokusere på.

På annuum skiller vi i dag mellom fastlønn og instituttlønn på annuum, der konteringer med fastlønnsarter viser at ansvaret for kostnadene ligger på fakultetsnivå. På annuum vil vi da flytte alle stillinger på institutt og senter med fastlønnsarter til ny stedkode (11XX99). De gjenværende lønnskostnadene på (11xx00) vil da representere instituttansvaret og vi har oppfylt regel nummer 1, at kontering skal følge budsjettansvaret.

Tar vi ut en rapport fra økonomisystemet finner vi at de fleste lønnsføringer på instituttnivå føres med arten «5105 Lønn ekstrahjelp». Siden vi allerede har oppfylt regel nummer 1 kan vi nå bruke mer beskrivende lønnsarter uten at det får konsekvenser for kostnadsfordelingen. Det er her flere arter å velge mellom. I første omgang kunne en tenke seg å endre til arter som sier noe om typen ansettelse, om det er midlertidig eller faste, vitenskapelig eller teknisk/administrative ansatte. Arbeidsgruppen har i navnelisten byttet ut 5105 og foreslått 5101 for vitenskapelige stillinger og 5102 for administrative stillinger. Det er ikke sikkert det gir et riktigere bilde av virkeligheten og det er svært ressurskrevende å ompostere arter i regnskapet på så mange ansettelsesforhold. Arbeidsgruppen foreslår derfor at man i første omgang gjennomfører og omposterer etter regel nummer 1 og at man følger regel nummer 2 på nye tilsetninger i 2019. På den måten blir regel nummer to fasett inn uten for store tekniske utfordringer.

Rekrutteringsstillinger

Med Rekrutteringsstillinger mener vi i denne sammenheng prosjektet 720006 Rekrutteringsstillinger. I dag ligger ansvaret for rekrutteringsstillinger på fakultetsnivå, med unntak av ansvaret for driftsmidlene som ligger på instituttnivå. Lønnsansvaret knyttet til rekrutteringsstillinger ligger hos fakultetet, og lønnen bør følgelig flyttes til ny stedkode (11xx99).

Det kan senere være hensiktsmessig å la rekrutteringsstillinger tilhøre samme kategori som de øvrige grunnbevilgningsprosjektene. Dette vil medføre at hele ansvaret for rekrutteringsstillingene ligger på den enheten stillingene tilhører. Fakultetet kan da tildele faste og midlertidige hjemler til hvert institutt eller senter, med tilhørende inntekter ut fra måltalloppnåelse på samme måte som fakultetet får fra UiB sentralt. Dette vil medføre at det vil være på enhetens egen risiko å velge å ligge over måltallet, og enheten vil selv måtte finansiere et eventuelt overforbruk, eksempelvis med hjelp av BOA-inntekter eller vikarmidler. Det forutsettes her at institutt og sentre faktisk ønsker å benytte et slikt mulighetsrom.

På den andre side oppfattes det av mange som mer ryddig at hjemlene og ansvaret ligger på fakultetsnivået, slik det er i dag.

Grunnbevilgningsprosjekter

Ansvaret for grunnbevilgningsprosjekter, eller øremerkede tildelinger, ligger på de stedene øremerkingen tilhører. For eksempel vil 700268 Vitenskapshistorisk forskning naturlig tilhøre

AHKR, 700252 Norsk for fremmedspråklige tilhører LLE og 700245 Førstesemesterstudiet tilhører FOF. Det vil derfor ikke være nødvendig å endre stedkoden på ansatte i denne kategorien, så lenge regel nummer 1 er oppfylt.

BOA

Ansvar for BOA-prosjekter ligger på de stedkodene der prosjektene har sin virksomhet. På samme måte som for grunnbevilgningsprosjekter, vil det ikke være behov for nye stedkoder på denne kategorien ansatte. Regel nummer 1 anses som oppfylt. Det er likevel et stykke igjen før regel nummer 2 er oppfylt. Arbeidsgruppen anbefaler at man aktivt jobber med å benytte «riktig» art også i konteringen på BOA-prosjekt.

Frikjøp

Dersom vi er tro mot prinsippet om at konteringen skal følge budsjettansvaret, møter vi et viktig punkt som bør diskuteres og avklares. Med dagens ordning får institutt og sentre inntekter fra frikjøp fra BOA. Frikjøpet kommer inn på stedkoden lønnen stammer fra. Hva så når lønnen flyttes til fakultetsstedkode (11xx99)? Bør også frikjøp komme inn på samme stedkode som lønnen stammer fra? Hva med ressursbehovet på instituttnivå? Skal frikjøpet gis tilbake i instituttbudsjettet? Eller kan det brukes til fastlønn? Eller kan instituttet ha egen fastlønn finansiert av frikjøp?

Arbeidsgruppen har skissert noen mulige løsninger, der den første er mest lik dagens situasjon, den andre mest tro mot regel nummer 1, og den siste viser muligheter frikjøp kan gi for bemanningsplanen. I første omgang vil vi anbefale å gå for alternativ 1 slik at vi viderefører de frikjøpsprinsipper vi allerede har. Det viktigste med de andre alternativene er å vise at de finnes og at de bør være med i diskusjonen dersom det senere blir behov for å gjøre endringer i budsjettfordelingsmodellen.

Frikjøp alternativ 1

Vi bruker dagens «regel» om at institutt og sentre skal ha frikjøpene rett inn i sin del av økonomien, som også er der ressursbehovet er, selv om budsjettansvaret for disse midlene ligger på fakultetet. Fordelen med dette er at instituttene beholder hele handlingsrommet frikjøpet gir. På sikt kan man også se på om instituttene kan ha fastlønnsansvar på stillinger finansiert av frikjøp.

Frikjøp alternativ 2

Frikjøpet føres på den stedkoden lønnen ligger, i tråd med regel nummer 1. Frikjøpet tildeles i instituttbudsjettet, slik at midlene kommer inn der hvor ressursbehovet er. Dette alternativet rendyrker prinsippene, men kan virke litt unødvendig dersom det er meningen at instituttnivået skal ha alt rett ut igjen. I så tilfelle bør vi benytte alternativ 1.

Frikjøp alternativ 3

Frikjøpet føres på den stedkoden lønnen ligger, i tråd med regel nummer 1. Frikjøp skal benyttes til å utvide den faste faglige bemanningen og regnes som en egen del av bemanningsplanen. Det må være en sammenheng slik at de som bidrar med frikjøp også får økte faste ressurser.

Anta at man har et miljø på 5 ansatte hvor alle har et realistisk mål om å bruke 20 % av tiden sin i eksternfinansiert virksomhet, og at man da blir frikjøpt i ca. halvparten av forskningstiden sin. Undervisningsdelen av stillingen står urørt og man har i teorien ikke bruk for vikar for undervisning. Det vil gi rom for 1 ny stilling.

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori
Institutt for fremmedspråk

Referanse

2019/1422-ANNHFE

Dato

25.01.2019

Oppnevning av arbeids- og styringsgruppe for endring av økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

Det humanistiske fakultet har en økonomimodell der ansvaret for faste stillinger ligger på fakultetsnivå og justeres over tid i henhold til gjeldende bemanningsplan. Det vil si at fastlønn ikke er delegert til instituttene, men at de kun har ansvar for vikarmidler og annen kortsiktig lønn. De sosiale kostnader knyttet til slike lønnskostnader viser ikke instituttnivå, men er definert som en del av fastlønn. Dette medfører en del utfordringer knyttet til budsjettering og rapportering i tråd med ansvarsområdene for henholdsvis institutt og fakultet. Ikke minst viser det seg at det blir vanskelig å standardisere på tvers av hele universitetet når økonomimodellene er og praktiseres ulikt ved ulike fakulteter.

For å lette utvikling av felles rapporter for hele UiB og bøte på deler av økonomimodellen ved fakultetet, som i dag ikke oppleves som effektiv, setter vi i gang et prosjekt som skal se på en justering av dagens modell. En presentasjon om planer for økonomifunksjonen 2019 i det utvidede instituttlederemøtet 11. desember 2018 beskriver hovedtrekkene i forslag til ny økonomimodell. Et utkast til prosjektbeskrivelse ble sendt ut til og gjennomgått i møte med administrasjonssjefene og seksjonslederne 22. januar 2019. Endelig prosjektbeskrivelse med oppnevning av en arbeids- og styringsgruppe sendes nå enhetene. Eventuelle kommentarer og innspill til prosjektarbeidet må sendes undertegnede **innen prosjektstart 1. februar 2019**.

Forslag til endringer i økonomimodell vil etter planen bli forelagt fakultetsstyret 26. mars.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgt. 1
Bergen

Saksbehandler
Annhild Fetveit
55589386

Vennlig hilsen

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Annhild Fetveit
Seksjonssjef

Vedlegg

- 1 Prosjektbeskrivelse og oppnevning av arbeids- og styringsgruppe
- 2 Presentasjon utvidet instituttledermøte 11. des. 2018

Kopi

Anders Sæle Dahle
Renate Tusse Krokås
Liv Berit Jonsson Mørch
Susanne Ostendorf
Asbjørn Sæther
Britt Kristin Holsen
Arve Sennesvik
Steinar Thunestvedt

Oppnevning av arbeids- og styringsgruppe for endring av økonomimodell ved Det humanistiske fakultet

Introduksjon

Prosjektet «God bruk av nye rapporter» i regi av Økonomiavdelingen har som mål å standardisere, forenkle og forbedre økonomisk rapportering ved UiB, slik at alle enheter kan levere/få god økonomiinformasjon på en likere, mer effektiv og mindre sårbar måte. Arbeidet i prosjektet har avdekket at det er nødvendig å gjennomgå praksis og foreslå tilpasninger av økonomimodellen ved enkelte fakulteter, blant annet ved HF, noe som vil lette utarbeidelsen av standardmaler for rapportering. Samtidig er det flere andre grunner til at fakultetet bør vurdere om dagens økonomimodell er hensiktsmessig med tanke på effektivitet, myndighetskart og den store veksten i eksternt finansiert virksomhet. Med snart forestående standardisering i UH-sektoren, særlig blant BOTT-universitetene, kan det også være god grunn til å se på økonomimodellen til fakultetet.

Fakultetsledelsen oppnevner derfor en arbeidsgruppe som får i oppgave å vurdere og utarbeide konkrete forslag til en justert økonomimodell for fakultetet, som er mer i tråd med dagens behov og skissere hvordan den eventuelt vil medføre en justering av budsjettfordelingsmodellen. I tillegg oppnevnes en styringsgruppe som vil følge opp arbeidsgruppens arbeid underveis, samt legge fram en anbefaling for fakultetsstyret.

Tidshorisont

Arbeidsgruppen skal levere sin rapport i løpet av februar 2019, og ikke senere enn 08.03.2019, slik at anbefalinger kan legges fram for dekanat og instituttledelse før det fremmes i fakultetsstyremøtet 26.03.2019 og en eventuell implementering av iverksettes fra og med 01.04.2019. Dette er en svært kort frist, men nødvendig for å kunne implementere endringen i løpet av 2019 og få tatt i bruk nye rapporter så snart som mulig. Se forslag til tidsplan på slutten av dokumentet.

Bakgrunn

Kjernen i fakultetets økonomimodell er at faste stillinger vedtas på fakultetsnivå i tråd med gjeldende bemanningsplan (sak [74/18](#)), budsjettfordelingsmodell (fakultetsstyresak [83/13](#), sak [2013/5690-17](#)) og årlig budsjettfordeling (sak [73/18](#)), mens instituttene har ansvar for kortsiktige stillinger og driftsrelaterte økonomiske disposisjoner, samt bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. Fra og med 2017, etter utskillingen av Griegakademiet – institutt for musikk, ble oppfølgingen av grunnbevilgningsprosjekter også endret til at instituttene fikk et mer helhetlig budsjettansvar, uavhengig av stillings- og kostnadstype (totalsaldo). Dagens budsjettering og økonomisk rapportering på annum baserer seg på kostnadstyper som er definert som henholdsvis fakultets- og instituttsaldo og skilles ved bruk av ulike artskonti («I- og F-arter»). Dette medfører en del problemer, bl.a.:

- HR-seksjonen må ved kontering av stillinger hele tiden gjøre tilpasninger for at kostnaden skal sammenfalle med finansieringen fra henholdsvis institutt eller fakultet. For eksempel, dersom kostnaden skal gå fra instituttets budsjett, brukes som regel artskontoen «5105 Lønn ekstrahjelp», selv om personen er fast ansatt. «5105 Lønn ekstrahjelp» defineres i den nylig

oppdaterte [artskontoplanen](#) å skulle «benyttes i PAGA vedrørende timelønn etter C-tabell for ikke fast ansatte».

- Sosiale kostnader er ikke med i instituttartene for lønn, og det er ikke praktisk mulig å finne de nøyaktige kostnadene ved avregningen når året er omme, uten et omfattende arbeid. Det må derfor gjøres en manuell beregning ved årsslutt av eventuelle overskridelser av sosiale kostnader fakultetet har avsatt for tildelte lønnsmidler i instituttbudsjettet.
- Det er vanskelig å følge med fortløpende på eventuelle kostnadsoverskridelser på instituttnivå på grunn av at sosiale kostnader må beregnes manuelt og ikke blir klart før etter årsoppgjøret. Det vil heller ikke være synlig når man ser tilbake på rapporter for tidligere år.
- Sammenlignet med andre fakulteter som har delegert fastlønn, blir det vanskelig for Økonomiavdelingen å lage standardiserte rapporter som kan brukes av hele organisasjonen, både på universitets-, fakultets- og instituttnivå. De fakultetene som ikke har delegert fastlønn (HF, SV, PS, JUS, KMD) har heller ikke lik modell. KMD har etter to års utprøving vedtatt å gå over fra «ikke delegert fastlønn» til «delegert fastlønn» fra og med 1.1.2019. Om ikke delegert fastlønn skriver KMD i fakultetsstyresak [63/18](#) at «Prinsippet har vist seg å være komplisert og vanskelig å rendyrke i praksis, samtidig som det er tvilsomt om prinsippet bidrar til hensikten; å sikre langsiktig disponering av faste lønnskostnader og fleksibilitet for det samlede fakultetsbudsjettet».
- Når det gjelder myndighetskart og budsjett disponeringsmyndighet (sak [2017/13467-11](#)) er disse ikke konsekvente for stedkode og forpliktelser til fastlønn. Instituttledere og administrasjonssjefer har formelt BDM for hele stedkoden, selv om det ikke praktiseres/samsvarer med HF-politikken når det gjelder fastlønn.
- Økonomiavdelingen ønsker å fjerne feil bruk av artskontoer. HFs bruk av F og I arter for å få dette til å stemme med økonomimodellen er ikke ønsket. Artskoder er hovedstrukturen i UiBs økonomi og egentlig ikke en «valgbar» størrelse.

For å komme rundt disse problemene er det fremmet et forslag om å gå bort fra bruk av I- og F-arter og heller bruke stedkoder for å definere om det er institutt eller fakultet som har budsjettansvar. For eksempel kunne dette være at Institutt for fremmedspråk fikk to stedkoder:

- Instituttansvar - 112000 Institutt for fremmedspråk
- Fakultetsansvar – 112099 Institutt for fremmedspråk fakultet

Mandat

Arbeidsgruppen skal:

- Vurdere forslaget om separate stedkoder for institutt- og fakultetsansvar og skissere hvilke konsekvenser (fordeler og ulemper) forslaget vil innebære på ulike nivåer i organisasjonen (f.eks. økonomi, HR, institutt). Gruppen kan eventuelt komme med alternative (bedre) forslag til økonomimodell.
- Vurdere om fakultetsstedkoden også skal/kan brukes til andre kostnadstyper enn fastlønn, f.eks. internhusleie, ansettelseskostnader inkl. bedømmelse, m.m..
- Lage et detaljert forslag til økonomimodell/budsjett med ny struktur/stedkoder (inkludert stedkodenavn) for hele fakultetet og vurdere hvordan stillinger på annuum, grunnbevilgingsprosjekter og BOA skal konteres. Frikjøp, leiested og andre kostnader/inntekter må arbeidsgruppen også foreslå hvordan skal behandles. Det detaljerte forslaget bør inneholde en fullstendig budsjettversjon som kan implementeres raskt etter et vedtak i fakultetsstyret.
- Komme med en anbefaling til eventuell justering av budsjettfordelingsmodellen som kan legges fram for fakultetsstyret.
- Eventuelt utarbeide forslag til justerte anmodningsskjemaer for stillinger med fakultetsansvar som skal utlyses, f.eks. etter modell fra MN-fakultetets «anmodning om utlysning» (se eksempler i sak [18/1898](#) og sak [18/9318](#)).
- Rapportere underveis til styringsgruppen.

Styringsgruppen skal:

- Prioritere retning for arbeidsgruppen i prosjektperioden.
- Lage oversendelsesdokument til fakultetsstyret.

Medlemmer i arbeids- og styringsgruppen

Arbeidsgruppens sammensetning:

- Anders Sæle Dahle, controller (leder)
- Asbjørn Sæther, HR-konsulent (sekretær)
- Liv Mørch, instituttøkonom
- Renate Krokås, prosjektøkonom
- Steinar Thunestvedt, administrasjonssjef

Det blir satt ned en styringsgruppe med følgende personer:

- Annhild Fetveit, økonomisjef (leder)
- Arve Sennesvik, HR-sjef
- Britt Kristin Holsen, administrasjonssjef
- Susanne Ostendorf, assisterende fakultetsdirektør

Tidsplan

21. januar 2019	Mandat behandles i dekanatmøte
22. januar 2019	Mandat behandles i administrasjonssjefmøte
1. februar 2019	Frist for innspill fra enhetene
1. februar 2019	Kick-off. Prosjektet starter opp
08. mars 2019	Rapporten skal være ferdig
15. mars 2019	Styringsgruppens sak til fakultetsstyret
26. mars 2019	Vedtaks sak i fakultetsstyret
1. april 2019	Iverksette vedtatt økonomimodell